

Nový návrh ministerstva financí může ohrozit činnost hospiců, mateřských center nebo azylových domů

Praha, 15. 8. 2019

Podobně jako [loni touto dobou](#) přišlo také letos ministerstvo financí s návrhem změny financování části práce nevládních organizací. Tento návrh, pokud bude schválen, by se mohl dotknout financování sociálních projektů z Evropského sociálního fondu pro nové programové období 2021 až 2027. Co je obsahem tohoto návrhu, který ve svém článku otevřel server [iRozhlas.cz](#)?

V současné době jsou většinou projekty financovány *ex ante*. Tento princip znamená, že jsou nevládním organizacím finance na realizaci úspěšných projektů, které prošly hodnocením a byly řádně schváleny, poskytovány předem. Organizace pak zpětně **dokládají detailní realizaci projektů**, které jsou ze strany ministerstva kontrolovány, případně auditovány nezávislou třetí stranou. Zároveň se musí o projekty ucházet organizace ve veřejných soutěžích za jasných pravidel.

Proč je změna na systém **financování ex post**, tedy na financování po realizaci aktivit, problematická? Z principu svého fungování nevládní organizace nevytvářejí zisk, zejména bavíme-li se o poskytování sociálních služeb znevýhodněným skupinám. Zde se naopak jedná o **služby, které by měl sám stát, kraje či obce svým občanům poskytovat**. Měly by tedy nevládní organizace ze svých vlastních zdrojů (například z darů od soukromých dárců nebo z půjček od bank) předfinancovat služby státu a samospráv? Dopad plánované změny na činnost nevládních organizací přibližuje tiskový mluvčí Armády spásy Přemysl Kramerius:

Delší dobu se v České republice potýkáme s vyjádřeními k financování neziskových organizací. Je třeba uvést, že se jedná o služby občanům tohoto státu, těm, kteří si z nejrůznějších důvodů nedokážou zajistit své potřeby sami. Pokud se začíná přemýšlet o změně způsobu financování tak, že nebude možné čerpat dotace předem, bude drtivá většina nestátních poskytovatelů služeb - zejména těch s menším záběrem a možnostmi - nucena buď zapůjčit si finance od finančních institucí, nebo budou nuceni služby omezit či dokonce ukončit. Vše se samozřejmě následně promítne na službách těm nejpotřebnějším, což v důsledku bude nakonec stát více peněz.

Ředitel Charity Česká republika Lukáš Curylo k systému plateb dodává:

Zachování ex-ante plateb a 100% výše dotací v neinvestičních aktivitách ESF pro neziskový sektor je zcela nezbytné. Bez těchto podmínek nebudou moci neziskové organizace poskytovat řadu svých služeb zejména v sociální oblasti vůbec, jiné jen velmi obtížně. Jedná se přitom o služby sociální prevence, mezi něž patří například azylové domy, nízkoprahová centra, krizová a intervenční centra nebo terénní programy.

Nesystémová řešení

Ministerstvo financí tvrdí, že tímto návrhem chce ulevit tlaku na státní rozpočet. V této souvislosti vyvstává několik otázek:

1. Opakovaně (nejen) nevládní organizace upozorňují na dlouhodobé podfinancování sociálních služeb. Letos byly ve hře chybějící dvě miliardy. **Plánuje stát převézt finanční odpovědnost za poskytování sociálních služeb na nevládní organizace?**
2. Proti návrhu Ministerstva financí (ANO) se postavilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (ANO) i Ministerstvo práce a sociálních věcí (ČSSD). **Proč vláda koná jako nekompetentní hospodář se státním rozpočtem?** Ministr školství neví, jaký návrh předloží jeho stranická kolegyně Alena Schillerová?
3. Česká republika spolufinancuje sociální projekty z evropských peněz. Neměli bychom však primárně tyto služby (které má poskytovat stát, kraje či obce svým občanům a občankám) financovat z českého státního rozpočtu? **Co nastane, až skončí možnost z evropských fondů čerpat?**

Financování sociálních projektů popisuje vedoucí komunikace Pavel Hanych z Diakonie ČCE:

MPSV si prostřednictvím krajů u nás službu de facto objednává a zavazuje se zajistit její financování. Využívá k tomu evropských peněz, což je pro něj svým způsobem výhodné, neboť ušetří prostředky z vlastních zdrojů a zároveň zajistí provoz příslušné sociální služby. **Vystavovat neziskovky takovéto nejistotě považujeme v dané situaci za velmi nefér postup, který ohrozí fungování mnoha sociálních služeb v naší zemi a tím také konkrétní lidi - klienty těchto služeb.**

Dopady návrhu ministryně Aleny Schillerové na sociální služby popsal prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký v rozhovoru [20 minut Radiožurnálu](#):

Jde o přenášení povinnosti mít finanční zdroje ze státu na ty, kdo mají zdrojů méně. Šlo by o významnou bariéru, řada organizací by své projekty vůbec nerealizovala.

Šetření Ministerstva práce a sociálních věcí

Jaký dopad může mít zvažovaná změna systému financování sociálních projektů na nevládní organizace? Jelikož na rozdíl od komerčních subjektů zisk nevytvářejí, nemají dostatečné nebo žádné zdroje na předfinancování těchto projektů. Pro mnohé by to znamenalo zásadní omezení služeb, u malých organizací i možné ukončení činnosti. Potvrzuje to také samo Ministerstvo práce a sociálních věcí ve svém [Vyhodnocení šetření mezi příjemci OPZ k nastavení spolufinancování v období 2021-2027](#) uveřejněném minulý týden na stránkách ESF ČR:

Názory a postoje příjemců podpory z OPZ k tématům spolufinancování a zálohového financování se dle realizovaného dotazníkového šetření liší především na základě typu organizací respondentů. Už z hlediska významnosti podílu financí z projektů OPZ na celkovém financování organizací respondentů je zřejmé, že pro nestátní neziskový sektor je OPZ obecně velmi důležitý zdroj financování, zatímco pro obce či obchodní společnosti jde spíše o zdroj doplňkový. Z výsledků lze usuzovat, že komerční subjekty a organizace veřejné správy by pravděpodobně absenci zálohového financování překonaly spíše než většina NNO, vyšší spolufinancování by pocítili všichni. Dopady na strukturu žadatelů by byly velmi pravděpodobně v obou případech značné a především pro mnoho NNO by prostředky z OPZ po změnách nebyly dosažitelné, pro jiné subjekty by zase bylo méně výhodné nebo nevýhodné se o ně ucházet a čerpat. Celkově by dopad na absorpční kapacitu v oblastech podporovaných programem byl značný.

Místo záloh od státu úvěry od bank?

Pokud by nevládní organizace musely řešit předfinancování projektů a služeb úvěry, nezbývalo by jim než v rámci svých rozpočtů **vyčlenit částky na úroky pro půjčující subjekty**, případně by musely **zastavovat majetek** proti půjčkám. Může však například domov pro seniory jít do rizika zástavy svého objektu, aby mohl dané služby klientům a klientkám dále poskytovat? Zvlášť když se jedná o službu státu?

Další věcí je, proč by měly mít ze sociálních služeb příjmy soukromé subjekty, které by úvěry na předfinancování poskytovaly? Nedošlo by tím opět k **zatížení státního rozpočtu kvůli navýšení nákladů**, které by se muselo do projektů promítnout? Vedoucí komunikace Pavel Hanych z Diakonie ČCE k tomu říká:

Dotace z evropských fondů (v rámci tzv. individuálních projektů krajů) Diakonie využívá v řadě svých zařízení k provozu především preventivních sociálních služeb, jako jsou azylové domy pro maminky s dětmi, nízkoprahové kluby pro mládež, podpora rodin ve složitých situacích, ale také třeba integrace lidí s postižením. Dotace jsou určeny výhradně na provoz služeb, nikoli na „zbytné“ rezervy. Kromě toho neziskovky z principu nemají jak tvořit finanční rezervy, jimiž by mohly pokrývat náklady, pokud by financování mělo probíhat až zpětně. V takovém případě by nezbylo než žádat o úvěr bankovní společnosti - což by se samozřejmě negativně promítlo i do nákladů. Vzhledem k množství těchto projektů v rámci Diakonie by se jednalo o kalamišní a stěžní řešitelnou situaci.

K případné změně ve způsobu financování sociálních projektů z ESF říká Eliška Kodysová za APERIO - Společnost pro zdravé rodičovství:

Rodiče, senioři a další lidé v složitě životní situaci nemohou čekat, až (nebo jestli) organizace, která jim pomáhá, získá drahý úvěr na financování svých služeb. Financování projektů ex post nepomůže nikomu, jen uměle a krátkodobě vylepší bilanci státního rozpočtu.

Největší dopad na klienty a klientky poskytovaných služeb

Nejdůležitějším bodem celého návrhu změny financování projektů služeb ale nejsou nevládní organizace. Největší dopad bude mít případná změna na klienty a klientky nevládních organizací, jak také zmiňuje v komentáři pro iRozhlas.cz **Daniel Hůle** z organizace **Člověk v tísni**:

V rámci těchto projektů realizujeme služby veřejného zájmu, které jsou principiálně nevýdělečné. Doučujeme děti ze sociálně slabších rodin, poskytujeme poradenství lidem v dluhové pasti, sociální služby. Nemáme finanční zdroj, který by nám umožňoval podílet se na financování. A rozhodně by na to nemohli přispívat příjemci té naší pomoci, protože na to nemají.

Na základě zkušeností z praxe se k dopadu na klienty a klientky sociálních služeb vyjadřuje také ředitelka střediska Diakonie ČCE v Jablonci nad Nisou **Michaela Albrechtová**:

Do projektů se nehlásíme proto, že bychom se za každou cenu chtěli realizovat či zviditelnit. My zodpovědně reagujeme na prokazatelné potřeby v daném území. Řešíme tak společenskou objednávku. Pokud paní ministryně myslí vážně to, co prohlásila, pak se neziskové organizace do těchto projektů hlásit nebudou. Projekty jsou neskutečně administrativně náročné, podrobně dokazujeme svou odvedenou práci (do projektu pro Liberecký kraj vykazujeme odvedenou práci v desetiminutových jednotkách) a jsme pod stálou kontrolou úředníků.

Zdroje:

„Bude to likvidační.“ Ministerstvo financí chce zrušit zálohy na sociální projekty z evropských dotací, [iRozhlas.cz](#) [12. 8. 2019]

Ministerstvo chce zrušit předběžné financování neziskových organizací, pro některé to může být likvidační, [Dvacet minut Radiožurnálu](#) [13. 08. 2019]

Vyhodnocení šetření mezi příjemci OPZ k nastavení spolufinancování v období 2021–2027, [ESF ČR](#) [8. 8. 2019]

Hrozba pro neziskovky! Ministerstvo jim nechce proplácet projekty předem, Televizní noviny [TV Nova](#) | TN.cz [14. 8. 2019]

Za redakci Světa neziskovek připravili:

Libor Marek a Kateřina Čížková

Kontakt:

Nadace Neziskovky.cz, nadace@neziskovky.cz, 730 517 966